

**Polityka przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych
w Instytucji Pośredniczącej dla Działania 2.16
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem *Polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów jako Instytucji Pośredniczącej dla Działania 2.16 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój*, zwanej dalej „Polityką”, jest propagowanie kultury zniechęcającej do nieuczciwych zachowań oraz ułatwienie zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania.
2. Instytucja Pośrednicząca dla Działania 2.16 Programu Operacyjnego *Wiedza Edukacja Rozwój*, zwana dalej „Instytucją Pośredniczącą”, zobowiązuje się przestrzegać norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie, zasad rzetelności, obiektywizmu i uczciwości oraz pragnie być postrzegana jako skutecznie przeciwdziałająca nadużyciom finansowym i korupcji w sposobie prowadzenia swojej działalności.

Zobowiązania tego oczekuje się od wszystkich pracowników Instytucji Pośredniczącej.

§ 2

Niniejsza Polityka pozostaje w zgodności z przepisami wewnętrznymi obowiązującymi w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KPRM) oraz zewnętrznymi uregulowaniami prawnymi, w szczególności z wytycznymi Komisji Europejskiej dla państw członkowskich i instytucji wdrażających programy pt. *Ocena ryzyka nadużyć finansowych oraz skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych*¹ oraz *Zaleceniami w zakresie wprowadzania mechanizmów przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*².

§ 3

¹ EGESIF 14-0021-00, 16/06/2014.

² Zatwierdzonymi przez Instytucję Zarządzającą Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój.

Kierownictwo KPRM zapewnia skuteczny i efektywny system kontroli zarządczej, skierowany na skuteczne zarządzanie ryzykiem, który jest zgodny ze standardami kontroli zarządczej, określonymi w formie komunikatu Ministra Finansów³.

Zakres

§ 4

1. „Nadużycie finansowe” to umyślne działanie lub zaniechanie dotyczące w szczególności:
 - a) wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków finansowych z budżetu krajowego, z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub z budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
 - b) nieujawnienia informacji z naruszeniem określonych zobowiązań, w tym samym celu,
 - c) niewłaściwego wykorzystania takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.⁴

Ponadto określenie „nadużycie finansowe” należy również rozumieć w jego potocznym znaczeniu, tj. jako szereg różnych czynów zabronionych, takich jak: kradzież, korupcja, przywłaszczenie, fałszerstwo, wprowadzenie w błąd, zmowa, pranie pieniędzy oraz zatajenie istotnych faktów, przy czym może mieć na celu osiągnięcie osobistych korzyści, zapewnienie korzyści powiązanej osobie czy też narażenie kogoś na stratę.

2. Niniejsza Polityka ma zastosowanie do nadużyć finansowych w zakresie działań z obszaru wdrażania funduszy Unii Europejskiej, za które odpowiada Szef KPRM, jak również sytuacji, w których istnieje podejrzenie zaistnienia nadużycia finansowego.

Konflikt interesów

§ 5

1. Konflikt interesów należy w szczególności rozumieć zgodnie z art. 61 rozporządzenia finansowego.⁵ Oznacza to zakaz jakichkolwiek działań, które mogą powodować powstanie konfliktu interesów z interesami Unii Europejskiej, a także konieczność podejmowania odpowiednich środków, aby

³ Komunikat Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów Nr 15 poz. 84 z dnia 30 grudnia 2009 r.

⁴ Zgodnie z *Konwencją w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich* z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzoną na mocy art. K.3 *Traktatu o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich* (Dz.U. C 316 z 27.11.1995).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, Dz. Urz. UE L 193 z dnia 30 lipca 2018 r.

zapobiegać powstaniu konfliktu interesów oraz aby zareagować na sytuacje, które obiektywnie można postrzegać jako konflikt interesów.

2. Konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji Instytucji Pośredniczącej jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednie lub pośrednie interesy osobiste.
3. W przypadku ryzyka konfliktu interesów dana osoba kieruje sprawę do swojego przełożonego, a w razie stwierdzenia konfliktu interesów zaprzestaje jakichkolwiek działań w danej kwestii.
4. W celu umożliwienia obiektywnego i bezstronnego podejmowania decyzji przez pracowników niezależnie od ich powiązań rodzinnych, względów emocjonalnych, sympatii politycznych lub jakichkolwiek innych interesów wspólnych z beneficjentem, w obszarze kompetencji Instytucji Pośredniczącej identyfikuje się następujące procesy, w ramach których może wystąpić konflikt interesów:
 - a) wybór i zatwierdzanie projektów do dofinansowania,
 - b) realizacja działań kontrolnych u beneficjenta,
 - c) wydawanie decyzji administracyjnych o zwrocie środków,
 - d) udzielanie zamówień publicznych.
5. W celu zapobiegania wystąpieniu konfliktu interesów w procesach wymienionych w pkt 4. w działalności Instytucji Pośredniczącej w KPRM wprowadzono procedury i mechanizmy dotyczące wdrażania, realizacji i rozliczania projektów w ramach Działania 2.16. PO WER, które są częścią *Instrukcji wykonawczych Instytucji Pośredniczącej – Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w latach 2014-2020*, zwanych dalej *Instrukcjami wykonawczymi*, w tym:
 - a) podpisywanie deklaracji/oświadczeń o bezstronności w procesach dotyczących wyboru projektów, kontroli, weryfikacji wniosków o płatność,
 - b) podpisywanie oświadczeń o zaistnieniu lub nieistnieniu okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych oraz oświadczeń o braku konfliktu interesów (oświadczenie o braku konfliktu interesów powinno być także podpisywane w przypadku postępowań przeprowadzanych w ramach zasady konkurencyjności),
 - c) stosowanie zasady „dwóch par oczu”,
 - d) weryfikowanie i zatwierdzanie zadań przez bezpośredniego przełożonego,
 - e) zapewnienie odpowiedniego podziału zadań w KPRM.

W szczególności, procesy związane z udzielaniem zamówień publicznych, realizowane są zgodnie z procedurami aktualnie obowiązującymi w KPRM w tym obszarze.

6. KPRM zapewnia organizację odpowiednich szkoleń zwiększających poziom świadomości pracowników w obszarach narażonych na wystąpienie konfliktu interesów.

Odpowiedzialność

§ 6

1. Dyrektor Generalny KPRM odpowiada za zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych i korupcji w Instytucji Pośredniczącej, w tym za:
 - a) powołanie zespołu ds. oceny ryzyka, który przeprowadza regularny przegląd ryzyka nadużyć finansowych,
 - b) stworzenie i uaktualnianie niniejszej polityki oraz stosownych procedur,
 - c) tworzenie i wspieranie kultury etycznej pracowników, także poprzez politykę szkoleniową,
 - d) zapewnienie, aby Instytucja Pośrednicząca kierowała sprawy do właściwych organów dochodzeniowych niezwłocznie po zdarzeniu.

2. Za codzienne zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych odpowiadają kierownicy komórek organizacyjnych realizujących zadania Instytucji Pośredniczącej, zgodnie z oceną ryzyka nadużyć finansowych. W szczególności odpowiadają oni za:
 - a) funkcjonowanie odpowiedniego systemu kontroli zarządczej w obszarze podlegającym ich kompetencjom,
 - b) zapobieganie nadużyciom finansowym i ich wykrywanie,
 - c) zachowanie należytej staranności i ostrożności w razie podejrzenia nadużycia finansowego,
 - d) w stosownych przypadkach podejmowanie działań naprawczych.

Zgłaszanie nadużyć finansowych

§ 7

1. Instytucja Pośrednicząca zarządza przypadkami wykrytych nadużyć finansowych w oparciu o przepisy prawa krajowego i wspólnotowego właściwe dla zakresu zidentyfikowanych nieprawidłowości.
2. Instytucja Pośrednicząca wdrożyła procedury dotyczące wykrywania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji, które są częścią *Instrukcji wykonawczych*.
3. Wszystkie zgłoszenia dotyczące podejrzenia popełnienia nadużyć finansowych i/lub wystąpienia korupcji będą analizowane z zachowaniem ścisłej poufności oraz zgodnie z RODO.⁶
4. Instytucja Pośrednicząca doloży wszelkich starań, aby pracownicy zgłaszający nieprawidłowości lub podejrzenie nadużycia nie ponieśli negatywnych konsekwencji wynikających z dokonania zgłoszenia.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

Środki zwalczania nadużyć finansowych

§ 8

1. Instytucja Pośrednicząca dba o zapewnienie proporcjonalnych i racjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, w oparciu o ocenę ryzyka ich wystąpienia. W szczególności oznacza to dbałość o to, by:
 - a) pracownicy mieli świadomość ryzyka nadużyć finansowych i byli poddawani szkoleniom poświęconym zwalczaniu nadużyć finansowych,
 - b) wszystkie przypadki podejrzenia nadużycia i faktycznego nadużycia finansowego były niezwłocznie poddawane analizie w celu usprawnienia wewnętrznego systemu zarządzania i kontroli, jeżeli zachodzi taka konieczność,
 - c) wykryte nadużycia finansowe były zgłaszane właściwym organom, zgodnie z procedurami, o których mowa w § 7 pkt 2.
2. Pracownicy przy wykonywaniu obowiązków służbowych powinni działać zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie wytycznych w zakresie przestrzegania zasad służby cywilnej oraz w sprawie zasad etyki korpusu służby cywilnej⁷.
3. Zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych realizowane jest zgodnie z analizą ryzyka sporządzoną przez zespół ds. oceny ryzyka.

ANNA NAŁĘCZ

Dyrektor Generalny

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

⁷ Zarządzenie nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r.